

Kathy-Horváth Lajos

„Születésemtől fogva a zene vett körül”

Curriculum vitae

Egy olyan muzsikuscsaládba születtem, ahol nemcsak a férfi rokonaim, de még a nagymama is játszott hangszeren, ezért nem volt kérdés, hogy jómagam is muzsikus leszek. Születésemtől fogva a zene vett körül, hiszen édesapám, az ő testvérei, valamint a saját testvéreim is folyamatosan gyakoroltak, képezték magukat. Sok hangszer volt a családban, a hegedű mellett zongora, cimbalom, bőgő,

gitár, dob stb., de az én lelkemhez a hegedű gyönyörű hangja állt a legközelebb. Már kicsi gyermekként gyönyörködtem édesapám hegedűjátékában, és kértem, engedje meg, hogy én is hegedűs legyek. Még mindig tisztán emlékszem arra, hogy az első komolyabb zeneszám, melyet megtanultam, egy orosz dal, a *Kalinka* volt. Ez a dal szerezte nekem az első sikerélményt.

Édesapám családjában és környezetében sok híres és kiváló muzsikus volt. Apu fiatal korában jazzgitárosként a világhírű zongoraművésszel, Cziffra Györggyel játszott együtt hosszú éveken keresztül. Idősebb testvére, Horváth Sándor – aki Patkány néven közismert – szintén gitáros volt, ezért együtt és felváltva is játszottak az Arizona mulatóban Cziffrával. Patkány mellelleg kiválóan szteppelt, ezért sok régi magyar filmben is szerepelt, például mellékszereplője volt a *Heten, mint a gonoszok* című filmnek. Együtt játszott az akkori hírességekkel, például Jávor Pállal, Karádi Katalinnal, Latabár Kálmánnal, Mezei Máriával, Feleki Kamillal. Híres írónkkal, Örkény Istvánnal nagyon jó barátságban voltak. Örkény a *Lágerek népe* című könyvében méltatta gitártudását, és kiemelte, hogy milyen jól öltözött, milyen jóképű ember volt, sőt, mellőlük is elcsaklizta a csajokat. Sokat ittak, mulattak együtt. Könyvében külön megjegyezte, hogy Patkány az Andrassy úton egy alkalommal hajnali négykor a tokból elővette a gitárját, és gitározott neki a padon: „Sokszor hajnalban együtt mentünk haza. A Patkány az Andrassy úton elővette a hangszerét, és elkezdett játszani: én meg nekidőltem a falnak, lehunytam a szemem, és elhallgattam órákon át. Pompás gitáros volt.” (Örkény István: *Lágerek népe*).

Édesapám több hangszeren is játszott, mint például zongora, hegedű, gitár, dob, bőgő stb. 1959-ben, amikor még csöves szerkezetű erősítők voltak, melyek nem voltak teljesen biztonságosak, megrázta az elektromos gitár. Akkor félelmében elhatározta, hogy már csak hegedülni fog, ezért az elektromos gitárt nem vette többé a kezébe.

Mi négyen voltunk testvérek, és természetesen mi is több hangszeren játszottunk, mint apu családjában a muzsikusok. Tamás (gitár, dob), Elemér (zongora, cimbalom), jómagam (hegedű, zongora, gitár) és a legfiatalabb, Gábor öcsém (cimbalom, dob) – mind zenét tanultunk. Mivel még kicsi gyerekkorunkban nem ismertük a kottát, ezért édesapánk a hagyományokhoz híven kézről tanított minket, és így hamar volt sikerélményünk és kedvünk a továbbtanuláshoz. Természetesen 6–7 éves korunkban már beírtak minket a zeneiskolába. Kialakult a fiúk között egy egészséges versenyszellem, mely pluszmotivációt adott nekünk. Nem volt kérdés, hogy sorsunk eldőlt: ez lesz a hivatásunk felnőttkorunkra. A zeneiskolai évek után 14 éves koromban a világhírű Rajkó Zenekarban egy évet töltöttem el Farkas Gyula keze alatt, később a Szófia utcai Országos Szórákkoztatózenei Központ Stúdiójában folytattam tanulmányaimat Égerland János tanár úrnál. 17 éves koromban saját zenekart alakítottam a Törekvés Művelődési Házban, ezzel egy időben esténként a Citadella étteremben korengedménnyel játszottam 14 tagú zenekarommal mint vezető prímás. Nem voltam még 18 éves, de némi segítséggel Beke Farkas Gyula el tudta intézni, hogy az étteremben játszhatjak. Mikor betöltöttem a 18. életévemet, az akkori OSZK-vizsgán a legmagasabb, „A” kategóriás előadóművészi engedélyt szereztem. Később, 1970-ben édesapám zenekarában töltöttem rövid időt mint társprímás az Intercontinental Szállóban. Ez nagyon termékeny időszak volt számomra.

Egy alkalommal Szakcsi Lakatos Béla hosszabb szerződés után New Yorkból jött haza, és eljött a zenekarunk után az Intercontinentalba. A beszélgetés során megemlítette édesapámnak, hogy ismét a fénykorát kezdi élni a jazz-hegedülés, és kérte apámat, engedje meg, hogy bevehessen a zenekarába. Természetesen ennek édesapám nem örült, sőt ellenezte, én azonban nagyon boldog voltam. A következő héten már nem is játszottam édesapámmal.

A cigányzenét szerettem, viszont nem éreztem magaménak. A jazz azonban nagyon közel állt a szívemhez, ezért sorsfordító helyzet alakult ki az életemben. Akkoriban nagyon sokat hallgattam Pege Aladárt, Szakcsi Lakatos Bélát, Ablakos Lakatos Dezsőt, Csibe Balogh Jenőt, Pecek Lakatos Gézát, Jávori Vilit, Kőszegi Imrét, Ráduly Misit, Ungár Pistát, akik mind meghatározó művészei voltak a jazznek, és akik híressé tették Magyarországon a műfajt. Ők példaképnek tekintették édesapámat, és mind tanultak tőle. Büszke vagyok arra, hogy én ezekkel az emberekkel 18 éves koromban elsőként mint elektromos jazzhegedűs játszhattam együtt, és álszerénység nélkül állíthatom, hogy tehetségesnek tartottak.

Ezekből a kiváló muzsikusokból Szakcsi Lakatos Béla megalakította a hattagú Rákfogó együttest, ő volt a zongorista, Babos Gyuszi gitáron, Jávori Vili dobon, Ráduly Misi szaxofonon játszott, Bögöly Lakatos Béla basszusgitározott és énekelt, jómagam jazzhegedűn játszottam. Ugyanebben az időben Ausztráliából jött haza az akkor már híres Sirius együttes, melynek frontembere

Orszáczky Miklós (Jackie) volt. Rengeteg közös koncertet adtunk együtt mint a Rákfogó-Syrius zenekar. Jómagam állandó meghívottja, vendégszólístája voltam a Syrius együttesnek is. Több rádió- és televíziófelvétel örökíti meg mindkét zenekarban játékomat.

A híres Omega zenekarnak, az LGT-nek és az Illés-zenekarnak több alkalommal voltunk az előzenekara. Egy alkalommal 1972-ben az Orvostudományi Egyetem aulájában az Omega zenekar előtt léptünk fel, ahol Benkő László, a zongorista úgy konferált fel bennünket, hogy hallgassátok szeretettel nagy tudású roma testvéreinket. Kóbor János is magasan méltatta Szakcsi és Babos tudását. Mi attól féltünk, hogy ez az ő közönségük, és nem minket várnak, ezért nem lesz sikerünk, azonban átütő sikert arattunk. Akkoriban korszakalkotó volt a free jazz, amit játszottunk, melyet az Omega együttes közönsége ovációval fogadott.

Sokszor szerepeltünk jazzfesztiválokon, nagy zenei rendezvényeken az akkori híres popzenekarokkal együtt. Emlékszem a Syrius nevű hajóra, mely a Dunán közlekedett. A MAHART – a magas jegyárak és a várt bevétel miatt – a megengedettnél jóval a létszám fölött engedte be a hajóra az embereket, a víz már majdnem a fedélzetig ért, olyan sokan voltak a hajón. Az akkori kulturális felső vezetés leállította a hajót, és végleg betiltotta.

Ezek után kezdtek háttérbe szorítani minket, mert túl amerikai ízű volt a zenénk. Ezzel a közismert popsztár zenészek nem értettek egyet, mint például Szörényi, Frenreisz, Benkő Laci, Kóbor János, Karácsony János, Tátrai Tibor stb. Hónapról hónapra csökkent a fellépéseink száma. Majd szép lassan a túl nyugatias, amerikai stílusú zenét teljesen leszorították a nullára. Egy-két kisebb jazzklub, mint a Petőfi Sándor utcai, vagy a Műszaki Egyetem, a Bercsényi, egy-egy alkalommal még engedett minket fellépni, egyébként a hatalomnak szándékában állt teljesen megszüntetni bennünket. Meglepetésünkre később azt javasolták, hogy ilyen nagy művészeknek a világ színpadain a helyük, és olyan világútlevelet kaptunk, mely többszöri ki- és beutazási engedélyre jogosított minket. Ez 1974–75 között történt, és ebben a felállásban sem a Rákfogót, sem a Syriust nem lehetett többé hallani. Ezért Szakcsi, Babos, Ráduly New Yorkba mentek, Orszáczky (Jackie) Ausztráliába, Pataki László Németországba, én pedig Franciaországba. 1975-ben megnősültem, 1976-ban született meg Ildikó nevű lányom. Még ettől az évtől (1976) Cziffra György alapítványánál lehettem ösztöndíjas a Párizs melletti Senlisben. Itt közel egy évet töltöttem.

Később lehetőséget kaptam Párizsban a világhírű hegedűművész, Yehudi Menuhin frissen létrehozott iskolájában, ahol Ivry Gitlistől tanulhattam. Mivel Menuhin utazó nagykövetként járta a világot, ritkán, olykor negyedévig sem láthattuk. Amikor megjelent, akkor is csak a tehetségesebbeknek adott mesterkurzust, akik instrukcióját nemcsak meghallgatták, de a gyakorlatban is meg tudták valósítani. Több hegedűs számára egyszerre is adott mesterkurzust, de tanítani csak a legtehetségesebbeket tanította, és ennek én is részese lehettem. Nagy öröm volt számomra, hogy egy látogatása alkalmával engem választott ki kísérőjének a cigány táborhelyek meglátogatására. Szerencsém volt őt elkísérni a Loire völgyébe is, ahol együtt játszottunk a Franciaországban élő spanyol, orosz cigányokkal, akik nagyon jól muzsikáltak. 1983-ban a Yehudi Menuhin által megrendezett Bartók-émlékverseny I. díját nyertem Párizsban, majd ezt

követően sikeres diplomát kaptam, amelyet Menuhin írt alá. Nem siettünk haza Franciaországból, családommal együtt 1990-ig ingáztunk Budapest és Párizs között. Közben 1981-ben megszületett második gyermekem, Lalika. 1990-ben végleg hazatértünk, megpróbáltuk itthon felépíteni az életünk.

A rendszerváltást követően szólistaként játszottam itthon és külföldön egyaránt, majd 1996-ban megpályáztam a Fővárosi Roma Kulturális Intézmény „Napház” igazgatói posztját, melyet el is nyertem, és melyet 2009-ig vezettem. 2010-ben szintén pályázat útján, a Fővárosi Közgyűlés döntése alapján, a Fővárosi Roma Oktatási és Kulturális Központ igazgatói posztjára kaptam kinevezést.

2014-ben magyar prominens tudósok, akadémikusok, nevezetesen Prof. Dr. Rosivall László, a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Kórélettani Intézet igazgatója, valamint Madarassy István szobrászművész – aki egyben az Európai Tudományos és Művészeti Akadémia magyarországi titkára – javaslatára, valamint 29 külföldi Nobel-díjas akadémikus, tudós ajánlásával, támogatásával választottak meg az Európai Tudományos és Művészeti Akadémia rendes tagjává.

Az *Alfa és Omega* nagyzenekari művem elismeréseként 2001-ben A Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztje kitüntetését, továbbá a *Cigányok a Holokausztban* című nagyzenekari művemért 2005-ben A Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztje kitüntetését kaptam. A két kortárs zeneművem bemutatására felkérték az Izraeli Filharmonikus Zenekart Daniel Barenboim és Zubin Mehta vezényletével. A fent említett két kompozíciót azért emelném ki, mivel a zeneművek CD-in hallható összes akusztikus hangszert magam szólaltatom meg több sávon keresztül. Úgy a közönség, mint szakmai körökben nagyon pozitív visszhangot kapott a két mű, mivel állítólag történelmi feljegyzés nincs arról, hogy egy teljes zenekar hanganyagát egy személy játssza fel. Emellett 2011-ben A Magyar Köztársaság Érdemes Művésze kitüntetését kaptam.

Pályafutásom során számos rádió- és televíziófelvétel készült úgy hazánkban, mint külföldön. Több lemezen szerepelek szólistaként vagy részvevőként, számos játékfilm, dokumentumfilm, rajzfilm, természettudományi film stb. aláfestésére komponáltam zenét. A legutóbbi filmzeném nemzetközi díjat nyert film, melynek címe: *Dallas Pashamende* (Pejó Róbert [USA] filmje), amely a romák életét mutatja be.

Jelenleg is a Fővárosi Roma Oktatási és Kulturális Központ igazgatójaként, a romák integrációjáért, felzárkózásáért dolgozom hegedűművészi és zeneszerzői munkásságom mellett.

2017-ben „a magyar zeneművészetet egyedülálló módon gazdagító, kimagasló pályafutása elismeréseként” Magyarország Kiváló Művésze díjjal jutalmazták művészetemet.

2017-ben jelent meg fiammal, ifj. Kathy-Horváth Lajos Absolonnal közös CD lemezünk „ARomatic Future” címmel.